

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

žalobce: **L. S., zemř.**

proti
žalovanému: **Městský úřad Hlučín**
sídlem Mírové náměstí 24/23, 748 01 Hlučín

za účasti: **J. K.**

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

I. V řízení se pokračuje na straně žalobců s těmito účastníky:

a) **R. G.**

b) **Mgr. K. G.**

obě zastoupeny advokátem Mgr. Ondřejem Kurkou
se sídlem nám. Republiky 679/5, 746 01 Opava

II. Žaloba **se zamítá**.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou soudu dne 24. 7. 2020 se L. S. (dále jen „původní žalobce“) domáhal určení nezákonnosti zásahu ve smyslu § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), spočívajícího ve vydání ověření zjednodušené dokumentace (dále též „pasport“) ze dne 23. 3. 2020, č. j. HLUC/17587/2020/OV/Ho, ke stavbě „rodinný dům, X, hospodářská budova“ na pozemku č. p. XA a č. p. XB v k. ú. X, zároveň požadoval, aby bylo žalovanému zakázáno vycházet z tohoto ověření v jeho další úřední činnosti.
2. Původní žalobce dne 27. 12. 2021 zemřel, jako dědicové byli v pozůstalostním řízení zjištěni nynější žalobkyně a) a b). Soud v souladu s § 107 odst. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a § 64 s. ř. s., rozhodl o jejich procesním nástupnictví v tomto soudním řízení.
3. V podané žalobě původní žalobce rozsáhle shrnul dosavadní skutkový stav a namítl, že pasport stavby je nepřezkoumatelný pro nedostatek odůvodnění v souladu s § 154 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Žalovaný se v rámci odůvodnění pasportu nezabýval splněním podmínek dle § 125 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), a neodůvodnil, o jaký z případů dle § 125 odst. 1 stavebního zákona se jedná a proč vyžadoval předložení pouze zjednodušené dokumentace a nikoli úplnou dokumentaci skutečného provedení stavby. Vydaný pasport byl dále vydán v rozporu s hmotným právem a jeho pro vydání nebyly splněny zákonné předpoklady. Pasport zahrnuje stavební úpravy staveb či výstavbu nových staveb (objekt SO-02), které prokazatelně v minulosti nebyly povoleny. Pasportem byl osvědčen účel bydlení bez některého z přípustných způsobů likvidace odpadních vod, v důsledku čehož hrozí kontaminace pozemku žalobce. Srážková voda ze střechy rodinného domu vtéká nikoli do jímků, ale do srážkové kanalizace ústící až na pozemek žalobce parc. č. XC.
4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný uvedl, že původní žalobce nebyl vydaným ověřením nijak zkrácen na svých právech, což je podmínkou důvodnosti zásahové žaloby. Napadený pasport stavby není v rozporu s právními předpisy, ani neosvědčuje nepřípustný způsob likvidace odpadních a srážkových vod. Stav panující v území je důsledkem předchozí činnosti žalobce, resp. odstraněním části dešťové kanalizace zúčastněné osoby žalobcem. Pasport stavby (ověření) je úkonem podle části IV. správního řádu a v souladu s právní doktrínou nemusí splňovat požadavky na odůvodnění podle § 68 správního řádu. Skutkový stav uvedený ve výzvě k předložení pasportu stavby zcela odpovídá důvodům uvedeným v § 125 odst. 1 stavebního zákona. Stavební zákon, ani jiný právní předpis, neklade požadavek na odůvodnění pasportu stavby, z jakého důvodu stavební úřad vyžádal pořízení zjednodušené dokumentace a nikoli úplné. Dále se žalovaný vyjádřil k otázce legalizace předmětných stavebních objektů, kdy neshledal, že by se jednalo o stavby nepovolené. Stav ověřený pasportem odpovídá zjištěnému stavu na místě samém. Závěr

žalovaný zdůraznil, že je třeba rozlišovat mezi stavem ověřeným pasportem stavby a faktickým jednáním osoby zúčastněné a tyto „excesy“ řešit odpovídajícími právními prostředky.

5. Původní žalobce v replice ze dne 26. 10. 2020 setrval na žalobních námitkách a dále uvedl, že všechny stavební objekty mají nepochybně vliv na odvádění srážkových vod, které přímo zasahují do jeho sféry.
6. Osoba zúčastněná na řízení (vlastník ověřené stavby) se vyjádřila ke skutkovému stavu a předcházejícím řízením. Nesouhlasí s názorem žalobce, že pasportem stavby jsou ověřeny nepovolené stavby a tuto argumentaci rozvedla u jednotlivých stavebních objektů.
7. Ze správních spisů soud pro účely posouzení žaloby zjistil, že původní žalobce byl vlastníkem pozemku p. č. XC (zahrada) v k. ú. X, který bezprostředně sousedí s pozemky zúčastněné osoby p. č. XC (zahrada) a p. č. XA, jehož součástí je stavba rodinného domu č. p. X. Součástí správního spisu je výzva stavebního úřadu k předložení pasportu ze dne 15. 10. 2019, adresovaná zúčastněné osobě. Z této výzvy plyne, že v archivu stavebního úřadu nebyla dohledána dokumentace odpovídající skutečnému provedení stavby rodinného domu č. p. X v H. vč. souvisejících staveb na pozemku parc. č. XA, XB v k. ú. X a tato dokumentace není ani součástí projektové dokumentace objektů, týkajících se areálu „Cihelny“ Hlučín. Z předmětného pasportu stavby soud mj. zjistil, že: *„Dešťové vody ze střechy objektu jsou v současné době vyvedeny na povrch pozemku, kde dochází k povrchovému vsakování. Jeden svod rodinného domu je napojen do jímek na vodu o objemu 2x200 litrů. Jímky jsou opatřeny přepadem, volně vyvedeným nad terén. Stávající dešťová kanalizace, která vedla přes pozemky parc. č. XC, XE potrubím do vodní nádrže na pozemku parc. č. XD k. ú. X je v současné době nefunkční, došlo k jejímu odpojení.“*, a dále, že: *„Dešťové vody ze zpevněných ploch jsou odváděny podélným a příčným spádem do zatravněné části pozemku.“* Z pořízené fotodokumentace a celkového situačního výkresu soud ověřil, že na pozemku zúčastněné osoby se nacházejí celkem 4 jímky na vodu (sudy), do kterých má být svedena dešťová voda ze střechy rodinného domu a hospodářské budovy. Další okapové svody mají být vyvedeny přímo na travnatou část pozemku zúčastněné osoby.
8. Krajský soud přezkoumal postup žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl ke dni rozhodnutí soudu podle § 87 odst. 1 část věty před středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
9. Podle § 82 s. ř. s. *„každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“*.
10. Krajský soud shledal žalobu přípustnou, neboť pasport stavby obecně může představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. K této otázce odkazuje soud na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), který v rozsudku ze dne 12. 4. 2017, č. j. 1 As 344/2016-42, dospěl ve věci nezákonného zásahu vydáním pasportu stavby k závěru, že:
„[33] Pod pojem zásahu ve smyslu tohoto ustanovení (§ 82 s. ř. s. pozn. krajského soudu) lze podřadit velké množství faktických činností správních orgánů, k nimž jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být na úrovni jednoduchého

práva výslovně stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednání nápravy), zajišťovací úkony atd. Jedná se tedy obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu. Je-li takový zásah v mezích právního řádu, děje se po právu; ochrana se poskytuje pouze proti zásahům, které se v rozporu s objektivním právem dotýkají právní sféry žalobce.

[34] Jak bylo uvedeno výše, napadený dokument toliko deklaruje naplnění podmínek vyplývajících ze zákona. Jako takový má charakter osvědčení, tedy úkonu podle části IV. správního řádu (nepředstavuje správní rozhodnutí, proti kterému by byla možná obrana prostřednictvím žaloby proti rozhodnutí).

[35] Teorie vymezuje osvědčení jako úřední potvrzení skutečností, které jsou v něm uvedeny; na rozdíl od deklaratorního správního aktu se osvědčení vydává v případech, kdy není třeba autoritativního zjištění, neboť o věci není pochybnost nebo spor a kdy není zapotřebí ani jinak použít správní uvážení nebo vyložit neurčitý správní pojem. Osvědčují se skutečnosti úředně zřejmé, zpravidla z vnitřních zdrojů vykonavatele veřejné správy, který osvědčení vydává. Osvědčení je veřejnou listinou, jíž svědčí presumpce správnosti. Proti osvědčení se nelze bránit žádným opravným prostředkem, nýbrž důkazem opaku (Staša, J. in Hendrych, D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, s. 267.).

[36] Osvědčení vydané dle § 125 stavebního zákona by mohlo představovat nezákonný zásah do práv stěžovatelky, proti kterému by byla přípustná obrana dle § 82 a následujících s. ř. s., pokud by bylo vydáno v rozporu s hmotným právem, nebo pokud by pro jeho vydání vůbec nebyly naplněny zákonné předpoklady uvedené v § 125.

[37] Účelem právní úpravy § 125 stavebního zákona je nastolit stav právní jistoty ohledně technického provedení v minulosti povolené stavby a jejího účelu, jejíž dokumentace zcela chybí, případně není dostatečným zdrojem informací o stavbě; umožňuje také určit účel užívání stavby, o němž se nedochovaly doklady.“

11. Krajský soud neshledal pasport stavby nepřezkoumatelným, neboť tento má charakter osvědčení, pro které zákon v tomto případě nestanoví zvláštní požadavky na jeho odůvodnění. Pokud žalobkyně namítají pochybení žalovaného v (ne)aplikaci § 68 správního řádu a nepožadování úplné dokumentace stavby, je toto tvrzení zcela obecné a žalobkyně jej nepodkládají žádnou relevantní právní úvahou, ze které by např. plynulo, že správní orgán jednal excesivně, mimo rámec volné správní úvahy. Požadavek žalobkyň neplyne z žádného konkrétního ustanovení, závěr o nutnosti přiměřeného užití § 68 správního řádu nevyplývá ani z komentářové literatury či judikatury, citované v žalobě. Nad rámec uvedeného, stavební úřad v tomto případě podle § 125 odst. 4 stavebního zákona pouze písemně ověřil, že faktický stav v území odpovídal předložené dokumentaci stavby. Tento postup nezabývá žalobkyně práva domáhat se odstranění nepovolené stavby podnětem ke stavebnímu úřadu (ev. zásahovou žalobou). V daném případě není sporu mezi osobou předkládající dokumentaci provedení stavby (zúčastněnou osobou) a stavebním úřadem (žalovaným) o průběhu a funkci jednotlivých stavebních objektů, které stavební úřad shlédl na místě samém. Klást zvýšené nároky na formu takového písemného osvědčení se proto krajskému soudu jeví i nepřiměřené.
12. Krajský soud dále přistoupil k meritornímu přezkumu žaloby. Pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s. ř. s. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí

být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno (5. podmínka). Není-li byt jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65).

13. Žalobkyně vznáší argumenty proti jednotlivým stavebním objektům a tento koncept krajský soud v následujícím odůvodnění zachoval, přičemž předně se soud zabýval otázkou, zda žalovaný vydáním pasportu stavby zkrátil žalobkyně na jejich právech.
14. Co se týče odvádění srážkových vod, žumpy a splaškové kanalizace, podle pasportem osvědčeného skutkového stavu nemůže voda ze žumpy kontaminovat pozemky žalobkyně, neboť potrubí, které původně vedlo ze žumpy přes pozemky žalobkyň, je nefunkční a došlo k jeho odpojení. Z dokumentace k pasportu vyplývá, že otvor vedoucí ze žumpy do nefunkční (tj. odpojené) kanalizace byl zúčastněnou osobou zaslepen. Stav ověřený pasportem tak zcela zapovídá vypouštění splaškových či dešťových vod z této kanalizace (včetně z případných přípojek svodů dešťových vod) a tento stav nijak nezasahuje do práv žalobkyň. Pro posouzení této otázky není relevantní skutečností, pokud by dešťová voda stékala namísto zatravněných ploch po betonové ploše přímo do žumpy (což by nicméně bylo opětovně v rozporu se stavem ověřeným pasportem). Takovou skutečností by mohl být např. stav, kdy by všechna dešťová voda byla po betonových plochách svedena přímo na pozemek žalobkyň. Žalobkyně ale nic takového netvrdí a netvrdí ani, že by aktuálně na jejich pozemek stékalo z pozemku zúčastněné osoby nadměrné množství dešťové vody, proto jsou žalobní námitky v tomto směru nedůvodné.
15. Ze správního spisu dále vyplynulo, že původní dešťová kanalizace je odpojena na hranici pozemků zúčastněné osoby a žalobkyň. Pasportem stavby tak není osvědčena dešťová kanalizace probíhající na pozemku žalobkyň (ačkoli žalovaným nadbytečně zmíněna), ani jím není zpětně legalizována, z tohoto důvodu nelze jakkoli přisvědčit argumentu žalobkyň, že pasport osvědčuje neexistující stav, resp. kanalizaci na jejich pozemku.
16. Krajský soud zdůrazňuje, že v rámci tohoto řízení se nezabýval otázkou, zda a jakým způsobem odstranil původní žalobce, dle jeho tvrzení, nepoužívané kanalizační potrubí, původně vedoucí na jeho pozemku, a zda zúčastněná osoba vypouští (v rozporu se stavem ověřeným pasportem stavby) na pozemek žalobkyň touto kanalizací splaškové či dešťové vody. Tato otázka má být a je předmětem jiných řízení vedených před civilními soudy, příp. přestupkovými orgány, což je patrné mj. z obsahu samotné žaloby i správních spisů.
17. Co se týče stavby studny, žalobkyně opětovně netvrdí konkrétní zásah do jejich práv, např. že v důsledku existence studny byla zamítnuta jejich žádost o vydání územního povolení. K uvedenému soud dodává, že součástí správních spisů je rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 29. 6. 2020, č. j. MSK 47811/2020, ze kterého vyplývá, že žádost o vydání územního rozhodnutí byla původnímu žalobci zamítnuta z důvodu rozporu stavebního záměru s územním plánem pro nepřípustnost umístění stavby skladu v dané oblasti. Obecné žalobní tvrzení: *„(j)e přitom zřejmé, že existence studny na sousedním pozemku může ovlivnit jakékoliv územní a stavební řízení o umístění stavby na pozemku žalobce p. č. XC, (...)“*, nemůže proto v kontextu tohoto případu samostatně obstát.

18. Krajský soud dále nepřisvědčil žalobkyním ani v dalších tvrzených důvodech vedoucích k dotčení jejich práv. Pokud žalobkyně argumentují nepovolenými stavebními úpravami, jež spočívají ve zřízení terasy, koupelny a toalety, není zřejmé, z čeho dovozují konkrétní (negativní) zásah do jejich práv. Obdobně soud posoudil námitku vůči způsobu užívání objektu hospodářské budovy. Žalobkyně netvrdí v tomto směru žádné konkrétní skutečnosti. Krajský soud závěrem konstatuje, že žalobkyně nejsou v pozici ochránkyn veřejného zájmu, neboť ten hájí příslušné orgány státní správy.
19. Vzhledem k tomu, že soud neshledal, že by žalobkyně byly vydáním pasportu stavby zkráceny na jejich právech, nepřistoupil k dalším krokům přezkumu zásahové žaloby, tj. k otázce legality stavebních objektů (důvodům nezákonnosti zásahu). Žalobkyněmi navržené důkazy soud neprovedl pro nadbytečnost, neboť co do otázky zásahu do jejich práv poskytují podklady obsažené v rámci správních spisů dostatečnou skutkovou oporu pro učinění výše uvedených závěrů bez důvodných pochybností, a to i vzhledem k obecnosti žalobních tvrzení.
20. Ze všech uvedených důvodů proto krajský soud žalobu podle § 87 odst. 3 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
21. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když procesně úspěšnému žalovanému nebyla přiznána náhrada nákladů řízení proti žalobkyním, neboť jeho náklady nepřesáhly běžnou úřední činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 10. listopadu 2022

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu